

מדינת ישראל
משרד החינוך

סוג הבדיקה: א. בגרות לנבחני משנה
ב. בגרות לנבחנים אקסטרנליים
מועד הבדיקה: חורף תשע"ג, 2013
מספר השאלה: 175,034204

אזרחות

2 ייחדות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבדיקה: שעתים ורבע.

ב. מבנה השאלון ומספר הטערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.
פרק ראשון — (14x1) — 14 נקודות
פרק שני — (13x1) + (9x3) — 40 נקודות
פרק שלישי — (12x2) — 24 נקודות
פרק רביעי — (11x2) — 22 נקודות
סה"כ — 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתב במחברת הבדיקה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטיווחה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיווחה" באנש כל עמוד טיווחה. רישום טיווחות כלשון על דפים שמוחוץ למחברת הבדיקה עלול לגרום לפסילת הבדיקה!

הנחהיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות לנבחנים אחד.

ב ה צ ל ח !

/המשך מעבר לדף/

השאלות

פרק ראשון (14 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 1-2.

1. על פי התקנות באחת מהעיריות, הרחזה בים בלי מציל אסורה. כאשר לא היו מצילים באחד מחופי

הים הגיעו פקחים עירוניים, ומתוחו סרט סימון לאורך קו המים. הם הודיעו למבקרים כי אין לעבורי

את הסרט ולהיכנס לים,ומי שיפר את התקנות יחויב לשלם קנס כספי.

כמה מבקרים שהגיעו לחוף רצוי להיכנס לים. לטענתם, הם הוא אзор פתוח, ואין למנוע מהם את הזכות להיכנס אליו אם זה רצונם.

א. ציין והציג את **העיקנון הדמוקרטי** שעל פיו פעל הפקחים העירוניים.

הסביר את תשובהך על פי הקטע.

ב. ציין והציג את **הזכות** של המבקרים בחוף, שلطענתם עלולה להיפגע בגלל פעולות הפקחים.

הסביר את תשובהך על פי הקטע.

2. ועדת הבחירה המרכזית לכינוס פסלה לשידור תשדר תעמולות בחירות של מפלגה מסוימת, בטענה שיש בו מסרים גזעניים המעליבים קבוצות בחברה הישראלית.

נציגי המפלגה עתרו לבית המשפט העליון בבקשת לאפשר להם להציג את התשדר. לדבריהם, פסילת תשדר הבחירה מונעת מהם להציג באופן ברור את המסריהם והרעיון שלהם, ובכך פוגעת ביכולתם לשכנן אזרחים לתמוך בהם ולא במפלגה אחרת.

א. ציין והציג את **סוג הזמויות** (טבעיות, חברתיות או זכויות קבוצה) שועדת הבחירה מנסה להגן עליהם.

הסביר את תשובהך על פי הקטע.

ב. ציין והציג את **הצotta שנפגעה**, לטענת נציגי המפלגה.

הסביר את תשובהך על פי הקטע.

פרק שני (40 נקודות)

בפרק זה עליך לענות על **ארבע שאלות**:
על שלוש מהשאלות 3-7 (לכל שאלה – 9 נקודות)
ו**על אחת** מהשאלות 8-9 (ל שאלה – 13 נקודות).

ענה על **שלוש** מהשאלות 3-7 (כתב לפחות 2-3 משפטים בכל תשובה).

.3. הצג **שתי** דוגמאות מהכרזות העצמאות המבטאות את הקשר בין מדינת ישראל ליהודי התפוצות.

.4. הצג **שני** תפקידיים של ועדות הכנסת.

.5. הצג את המושג: "עודת חקירה ממלכתית".

.6. הצג את המושג: "שסע צולב".

.7. הצג **שני** שלבים בתחילת שבו נבחר נשיא המדינה.

ענה על **אחד** מהשאלות 8-9.

.8. הצג **שני** תפקידיים של חוקה במדינה דמוקרטית.

הסביר כיצד בית המשפט העליון בישראל, **באחד** מתפקידיו, מלא תפקיד **אחד** של חוקה.

.9. הצג את המושג "מדינת רוחה".

הסביר כיצד מדיניות של **העדפה מותקנת** באח לידי ביטוי בפועלותיה של מדינת רוחה.

פרק שלישי (24 נקודות)

בפרק זה שני קטעים. אם למדת את הנושאים שבאשכול א' (הרחבת נושא מדינת ישראל כמדינה יהודית), קרא את קטע 1, וענה על שתיים מהשאלות הקשורות אליו. אם למדת את הנושאים שבאשכול ב' (הרחבת נושא Полיטיקה וממשל בישראל), קרא את קטע 2 (בעמוד 5), וענה על שתיים מהשאלות הקשורות אליו.

קטע 1

בשנים האחרונות אנו עדים לביטויים שונים של סובלנות ופלורליזם ביהדות, למשל מספְּרָה של קהילות תפילה גדול; פרשת השבוע היא נושא לדין גם מחוץ לבתי הכנסת ובתי המדרש; מוזיקאים בימינו מלחינים מוזיקה לפיויטים יהודים עתיקים, והוא מושמעת בכל תקשורת בארץ.

אני חשב שזו תופעה חיובית. לדעתי, יש חשיבות לרבי-גוניות בחברה היהודית בישראל, שכן ריבוי הדעות ביהדות תורם לפיתוח היצירה היהודית ולהזוק האופי היהודי של המדינה. לכן לדעתי חשוב ללמוד את ערכי היהדות והמורשת היהודית ולהכיר בדעות ובפרשנויות שונות, וכך גם יהודים שאינם שומרים מצוות יכולים לבטא את יהדותם.

המחלוקה בין הזרם האורתודוקסי ביהדות לבין הזרמים האחרים נובעת מתפישות דתיות שונות של ההלכה ומנהגי הדת, למשל בנושא הגירוש. אני סבור שפרשנות אחת של היהדות אינה צריכה להשתק את הפרשנויות האחרות, ויש לאפשר לכל הזרמים ביהדות לעסוק בנושאים דתיים. רק בדרך זו נוכל להקטין את השפע הדתי בחברה היהודית.

(מעובד על פי קו למושב. 12/2/23)

ענה על שתיים מהשאלות 10-12 (כל שאלת — 12 נקודות).

שים לב: בחלק הראשון של כל שאלה (הציג מושג), עליך לענות על פי מה שלמדת, ולא על פי הקטע.

10. הצג את המובן המהותי של הדמוקרטיה (הdemocracy כערך או השקפת עולם).

הסביר כיצד המובן המהותי של הדמוקרטיה בא לידי ביטוי בקטע.

11. הצג את הגישה "מדינת לאומי יהודית תרבותית" בנוגע לאופי הרצוי של מדינת ישראל.

הסביר כיצד גישה זו בא לידי ביטוי בעמדתו של כותב הקטע.

12. הצג את המחלוקת בין הזרם האורתודוקסי לבין הזרמים האחרים ביהדות בנושא הגירוש.

הסביר טענה אחת של כותב הקטע בנוגע למחלוקת זו.

אם למדת את הנושאים שבאשכול ב' (הרחבת נושא פוליטיקה וממשל בישראל),
קרא את קטע 2, וענה על שתיים מהשאלות הקשורות אליו.

קטע 2

מדינת ישראל שומרת על זכויות המיעוטים החיים בה ברוח העקרונות של הכרזות העצמאות. במדינה קיימות מערכות חינוך נפרדות לקבוצות מיעוטים, ובמיוחד הדות השונות רשותם לקיים את הפולחן הדתי שלהם, אולם לצערנו לא כל זכויות המיעוטים ממומשות באופן מלא. למשל בישראל יש שתי שפות רשמיות: עברית וערבית, וכן מפרסמים מסמכים רשמיים, פרוטוקולים של בתי משפט ותודעות על מכרזים בשתי השפות. אולם בחיי היום-יום השימוש בשפה הערבית לא תמיד נותן מענה לצרכים של האוכלוסייה הדוברת ערבית. לדוגמה הכרזון ברכבת מודיע את שמות תחנות בעברית או באנגלית, אך לא בערבית. גם בתמורות ובשלטי הרחובות השפה הערבית משמשת רק באופן חלקי. כלי התקשרות בישראל מציעים הייעץ מוגבל מאוד של תכניות בערבית, וגם הן איןן ניתנות ביטוי מלא לתרבות הערבית. יתר על כן רוב השירותים בשפה הערבית מוגבלים לשעות שאינן שעות הצפיפות המרכזיות. לדעתי, יש להוסיף מגוון שירותי ערבית בשעות שידור שונות כגון חדשות מקומיות וכן

תכניות בידור וספרט של המגזר היהודי בישראל.

אני סבור שתוספת השירותים בשפה הערבית תאפשר לתקשרות בישראל למלא בדרך טובה יותר את התפקיד המרכזי שלו כלפי השלטון וככלפי גופים ומוסדות ערביים כגון דשויות מקומיות, מערכות חינוך וארגוני לא-ממשלה.

לדעתי, הגדלה הבנויה של השפה הערבית באמצעות תקשורת וברוחב הציבורי תגבר את תחושת השיכוכות של האזרחים הערבים למדינה. (מעובד על פי ידיעות אחרונות, 12/8/2012)

ענה על שתיים מהשאלות 13-15 (לכל שאלה – 12 נקודות).

שים לב: בחלק הראשון של כל שאלה (הציג מושג) عليك לענות על פי מה שלמדת, ולא על פי הקטע.

13. הציג את המושג **"זכויות הקבוצה של המיעוט היהודי בישראל"**.

הסביר טענה אחת של כותב הקטע בנוגע לזכויות הקבוצה של המיעוט היהודי בישראל.

14. הציג את עקרון הפלורליזם.

הסביר כיצד, לדבריו כותב הקטע, אפשר למשוך עיקרון זה בשידורי הטלוויזיה בשפה הערבית.

15. הציג **תפקיד אחד של התקשרות** במדינה דמוקרטית.

הסביר את עמדתו של כותב הקטע בנוגע לתפקיד אחד של התקשרות בישראל.

פרק רביעי (22 נקודות)

ענה על **שתיים** מהשאלות 16-19 (לכל שאלה – 11 נקודות).

16. קבוצת צעירים הציעה, שהמדינה תקים אתר אינטרנט שבו כל האזרחים יוכלו ליזום הצעות חוק ולהציג עלייהן. בדרך זו כל האזרחים יוכלו להשתתף באופן פעיל בניהול ענייני המדינה, בחיקת חוקים, בקבלת החלטות ובפיקוח על מנגנון הביצוע.

— צין והציג את **סוג המשטר הדמוקרטי** (דמוקרטיה ישירה או דמוקרטיה עקיפה) שקבוצת הצעירים ביקשה לחזק באמצעות הצעה שלה.

הסביר את תשובהך על פי הקטע.

17. מכון מחקר ערך סקר בנושא תחומי הזהות של אזרחי ישראל. בסקר השתתפו אזרחים ישראלים מכל המגזרים המדינה. רוב הנשאלים בסקר השיבו שהם אוהבים לחיות במדינה, נהנים מאיכות החיים בה ומתקאים בהישגיה.

— צין והציג את **מרכיב הזהות** (דתי, לאומי או אזרחי) שבא לידי ביטוי בתשובות של רוב הנשאלים בסקר.

הסביר את תשובהך על פי הקטע.

18. אזרחים הקימו ארגון שמטרתו לדוח לציבור על פעילותם של חברי הכנסת. אנשי הארגון אוספים מידע על התנהלותם של חברי הכנסת ועל הדרך שבה הם מקבלים החלטות. למשל הארגון מציג מدد המציג את חברי הכנסת לפי מספר החברתיים שייזמו. המידע שנאסף על ידי אנשי הארגון מתרפסם באמצעות התקשרות באופן שוטף.

— צין והציג את **סוג מנגנון הפיקוח והביקורת** שבא לידי ביטוי בפעולות הארגון.

הסביר את תשובהך על פי הקטע.

19. בישראל הוגשה הצעת חוק להקדים את גיל הבוחרים לכנסת לגיל שבע-עשרה.
יש התומכים בהצעה זאת ויש המתנגדים לה ומבקשים להשאיר את המצב הקיים.
הבע את עמדתך בעניין זה. הצג שני נימוקים התומכים בעמדתך וモטבסים על מושגים נוראים
האזורות.
- בכתיבתך הקפד על הרכיבים הבאים:
- א. טענה — הצגת עמדתך בעניין באופן ברור.
- ב. הנמקה — הצגת שני נימוקים, שבאזורתם אתה מבסס את טענתך על מושגים ידועים
מלימודי האזורות.

בוואלה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא בשרות משרד החינוך